

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

Energiavirasto toteaa, että useista valmiuslaissa ehdotetuista lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanosta ovat vastuussa yksityisen sektorin toimijat, joita ei koske ehdotetun valmiuslain 6 §:n varautumisvelvoite.

Energiavirasto huomauttaa, että perustuslakivaltiokunnan lausuntojen (PeVL 4/2000 vp (maakaasumarkkinalaki) ja PeVL 62/2002 vp (sähkömarkkinalaki)) mukaan verkonhaltijan määrääminen järjestelmävastuuseen merkitsee julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Energiavirasto katsoo, että ehdotettu valmiuslain varautumisvelvoite voisi siten mietinnön sivulla 154 listatulla tavalla soveltua myös järjestelmävastaaviksi kanta- ja siirtoverkonhaltijoiksi Energiaviraston päätöksellä määrättyihin Fingrid Oyj:öön ja Gasgrid Finland Oy:öön. Kuitenkin ehdotetun 6 §:n mukaan ”toimiluvan tai muun viranomaishyväksynnän perusteella julkista hallintotehtävää hoitavan varautumisvelvollisuudesta on voimassa mitä siitä erikseen säädetään.” Virasto myös huomauttaa, että kyseisellä sivulla 154 lueteltujen muiden verkonhaltijoiden ja tasevastaavien osalta vastaavaa kytköstä julkiseen hallintotehtävän antamiseen ei ole.

Sähkömarkkinalain 28 §:n ja maakaasumarkkinalain 27 §:n mukaan muiden verkonhaltijoiden kuin suljetun jakeluverkonhaltijoiden on varauduttava ”valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin”. Varautumisvelvoite suurimmalle osalle sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoista on siten säädetty sektorikohtaisessa lainsäädännössä. Energiavirasto huomauttaa, että sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädännössä sen sijaan ei ole säädetty tasevastaaville varautumisvelvoitetta valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin. Energiavirasto kiinnittää myös huomiota, että maakaasumarkkinalain 27 §:ssä olevaa säädösnumeroviittausta tulisi muuttaa, koska ehdotuksessa otetaan säädettäväksi uusi valmiuslaki, jolla kumottaisiin nykyinen samanniminen laki.

Energiavirasto kiinnittää myös huomiota, että esityksen 5 §:ssä mainitun yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain (310/2025, 'CER-laki') esitöiden (HE 205/2024 vp., s. 75) mukaan "lainvalmistelun aikana on päädytty siihen, ettei direktiiviin tehdä kansallisia laajennuksia poikkeuksena sosiaalipalvelut. Kansallisten laajennusten pois jättämisessä otettiin huomioon valmiuslainsäädännön kehittäminen." Lisäksi sisäministeriö on todennut kyseisen esityksen hallintovaliokuntakäsittelyn yhteydessä 26.3.2025 annetussa vastineessa "että valmiuslain ja huoltovarmuuslainsäädännön tarkistamishankkeet ovat meneillään kuten myös valtioneuvoston turvallisuusjohtamista koskeva hanke. Tulevaisuudessa tehtävissä linjauksissa voi mahdollisesti olla erilaisia vaikutuksia liitännäisiin lakeihin ja muihin hankkeisiin."

Energiavirasto katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä varmistetaan esimerkiksi sektorikohtaista taikka kriittisiä toimialoja horisontaalisesti velvoittavaa sääntelyä tarkistamalla, että yhteiskunnan toimintojen kannalta keskeiset yksityisen sektorin toimijat ovat veloitettuja varautumaan normaaliolojen häiriötilanteiden lisäksi valmiuslain mukaisiin poikkeusoloihin. Tämä varautuminen pitäisi sisällään myös veloitteen varautua normaaliaikana valmiuslain mukaisten tehtävien hoitamiseen. Virasto kuitenkin korostaa, että varautumisen tulee olla riskiperustaista ja oikeasuhteista.

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

123 § Energiantuotannon ohjaaminen

Energiavirasto katsoo ehdotetun 123 §:n osalta, että kyseinen uusi energiantuotannon ohjaamista koskeva toimivaltuus poikkeusoloissa on tarpeellinen ja kannatettava. Energiavirasto kuitenkin kiinnittää lainvalmistelijoiden huomiota ehdotettuun säännökseen seuraavilta osin.

Virasto ensinnäkin katsoo, että säännöksen 1 momentissa viitattu termi ”voimalaitoksen, sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen, lämpölaitoksen, kaasuntuotantolaitoksen, nesteytetyn kaasun terminaalin tai energiavaraston ajaja” edellyttää täsmentämistä, jotta säännöksessä asetettu

velvoite kohdistuisi täsmällisesti ja yksiselitteisesti tietylle taholle. Säännöksestä ei käy riittävän yksiselitteisesti selville, tarkoitetaanko tässä yhteydessä ”ajajalla” esimerkiksi laitoksen omistajaa, laitoksen käytönohjauksesta ja -valvonnasta vastaavia vai laitoksen tuottaman energian markkinoille tarjoavaa tahoa. Myöskään sähkö- tai maakaasumarkkinalainsäädäntö eivät sisällä määritelmää ”ajajalle”. Laitoksella voi olla useita eri omistajia, jotka viimekädessä tekevät päätökset laitoksen toiminnasta, jolloin velvoitteen kohdentaminen laitoksen omistajalle olisi selvin ratkaisu. Toisaalta omistajat ovat voineet ulkoistaa sopimuksilla laitoksen käytönohjauksen ja -valvonnan palveluntarjoajalle, ja laitoksessa tuotetun tai varastoidun energian saattamisesta markkinoille voi vastata jokin muu taho. Säännöksen soveltamisen ja noudattamisen valvonnan kannalta on tärkeää, ettei synny epäselvyyttä, mihin tahoon velvoite kohdistuu.

Energiavirasto lisäksi kiinnittää huomiota, että säännöksen 1 momentissa viitataan energiavarastoihin, mutta vastaavaa viittausta ei ole säännöksen 2 momentissa.

Virasto myös tuo esiin, että ehdotetun 123 §:n 2 momentissa on ehdotettu kanta- tai siirtoverkonhaltijalle annettu toimivalta ohjata energiantuotantoa voisi olla myös perusteltua mahdollistaa sähkön jakeluverkonhaltijalle siinä poikkeuksellisessa tapauksessa, jossa Suomessa jouduttaisiin hyödyntämään alueellisia tai paikallisia jakeluverkoista muodostuneita saarekkeitä. Kaikki sähkön tuotantolaitokset ja energiavarastot eivät ole liittyneitä vain kantaverkkoon. Energiavirasto kuitenkin myös tunnistaa, että ohjauksen tulisi olla kuitenkin kaikkien sähkömarkkinoiden osapuolien kannalta tasapuolista ja syrjimätöntä.

Ehdotetun 123 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto valvoisi 1 ja 2 momentin nojalla asetettujen velvoitteiden noudattamista. Ehdotetun 145 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen voi asettaa 123 §:n nojalla antaman päätöksen tehosteeksi uhkasakon. Virasto kiinnittää huomiota, että valmiuslaissa ei ole ehdotettu valvonnasta vastaavalle viranomaiselle mahdollisuutta antaa valvottavia koskevia velvoittavia päätöksiä. Lisäksi 123 §:n ja 145 §:n sanamuodot jättävät epäselväksi, viitataanko toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä Energiaviraston vai työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen. Energiavirasto siten kiinnittää huomiota, että valvontatehtävien suorittaminen edellyttää riittäviä ja täsmällisiä valvontatoimivaltuuksia.

126 § Energian kaupankäynti- ja hintasääntely

Ehdotetussa 126 §:n 1 momentissa esitetään, että 123 tai 124 §:ssä tarkoitetun energiahyödykkeen hinta ei saa ylittää valtioneuvoston asetuksella säädettyä tukku- ja vähittäismarkkinoita koskevaa enimmäishintaa.

Energiavirasto pitää tärkeänä huomioida, että poikkeusoloissakin Suomen sähköjärjestelmä on lähtökohtaisesti yhteenkytketty erityisesti pohjoismaiseen yhteiskäyttöjärjestelmään ja on oletettavasti tarkoituksenmukaista pyrkiäkin pitämään yhteenkytkettynä sähköntoimitusten turvaamiseksi, ellei sähköjärjestelmään ole kohdistunut sellaista hyökkäystä tai vaikutusta, joka tämän estäisi.

Energiavirasto huomauttaa, että mahdollisessa sähkön tukkumarkkinan hintasääntelyssä sekä ehdotetussa 123 §:n mukaisessa voimalaitosten ja sähkövarastojen ohjaamisessa tulisikin huomioida, että Suomen sähköjärjestelmään syötetty sähkö siirtyy rajayhteyksien kautta muihin Pohjoismaihin, mikäli Suomen sähköjärjestelmän hetkittäinen kulutus ja varastointi alittaa järjestelmään syötetyn sähkön määrän. Energiavirasto ei pidä tarkoituksenmukaisena päätyä etenkin poikkeusoloissa sellaiseen tilanteeseen, jossa Suomen sähköjärjestelmään kytkettyä

sähköntuotantoa ohjataan kaupankäynti- ja hintasääntelyllä tuottamaan esimerkiksi muita Pohjoismaita alemmalla hintatasolla varmistamatta samalla, että sähköä tuotetaan vain kulloiseenkin tarpeeseen Suomessa. Tämän varmistaminen käytännössä on kuitenkin todettava haastavaksi tehtäväksi. Lisäksi mikäli Suomi olisi edelleen mukana yhteisessä Unionin sähkön sisämarkkinoiden markkinakytkennässä ja hinnanlaskennassa olisi epäselvää, miten tukku markkinoita koskeva hintasääntely yksinomaan Suomessa varmistaisi, ettei yhteismarkkina kuitenkin voisi asettaa hinnat Suomen sääntelemää hintatasoa korkeammalle.

Energiavirasto katsookin, että ehdotetun 126 §:n 1 momentin sähkön tukku markkinoita koskevaa sääntelyä tulisi soveltaa vain 2 ja 3 momentin kanssa yhdessä ja ainoastaan sellaisessa tilanteessa, jossa Suomi ei ole Unionin sähkön sisämarkkinoiden markkinakytkennässä ja hinnanlaskennassa mukana. Lisäksi tilanteessa, jossa Suomi ei ole Unionin markkinakytkennässä mukana, mutta edelleen sähköisesti yhteenkytketty muihin Pohjoismaihin, Energiavirasto katsoo, että ehdotettua 123 §:ää tulisi soveltaa ainoastaan kokonaisuutena, jotta ohjaustoimet tulisivat mitoitetuksi kulloiseenkin tarpeeseen Suomessa.

127 § Sähkön toimituksen keskeyttäminen tai sähkön käytön kieltäminen

Energiavirasto ensinnäkin kiinnittää huomiota ehdotetun 127 §:n sanamuotoon ”sähkön toimituksen keskeyttäminen tai sähkön käytön kieltäminen”. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”pykälässä tarkoitettua säännöstelyä olisi tarkoitus toimeenpanna pääsääntöisesti verkonhaltijan toimenpitein ja soveltaa kieltoja lähinnä niissä tilanteissa, joissa verkonhaltijan toimeenpano ei ole mahdollinen.” Energiavirasto katsookin, että sähkön toimituksen keskeytyksen sijaan säännöksessä tulisi puhua sähkön jakelun tai siirron keskeytyksestä.

Virasto myös kiinnittää huomiota ehdotetun säännöksen 3 momentin sanamuotoon sähkön käytön keskeytysten täytäntöönpanosta. Virasto katsoo, että tarkoituksenmukaisempi sanamuoto olisi sähkön jakelun tai siirron keskeytysten täytäntöönpano.

Energiavirasto toteaa toiseksi, että 127 §:n 1 momentissa ehdotettu mahdollisuus kieltää sähkön käyttö valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määriteltäviin tarkoituksiin tai tietyissä sähkönkäyttökohteissa tai -paikoissa on sen noudattamisen valvonnan kannalta erittäin hankala. Käytännössä ainoa mahdollisuus valvoa kiellon noudattamista on seurata sähkönkäyttökohteen tai -paikan sähköverkosta ottamaa ja sähköverkkoon syöttämää sähkömäärää. Sen sijaan käytännössä on mahdotonta valvoa, mihin käyttötarkoituksiin käyttöpaikan sisällä sähkön käyttäjä käyttää sähköä. Sähkön käytön kiellossa tulisi myös huomioida, että sähkön käyttäjällä voi olla käyttöpaikassa myös omaa sähkön tuotantoa, kuten aurinkopaneeleja tai varavoimakoneita, taikka akkuja, joilla se on varautunut sähkön jakelun keskeytyksiin tai joilla se tuottaa ainakin osan käyttämästään sähköstä. Energiavirasto katsoo, että sähkön käyttäjän oma sähköntuotanto ja sen käyttö olisi mahdollisuuksien mukaan edelleen sallittava.

Kolmanneksi virasto kiinnittää huomiota viraston valvontatehtävään. Ehdotetun 127 §:n 4 momentin mukaan Energiavirasto valvoisi rajoitusten täytäntöönpanoa ja noudattamista, mutta aiemmin säännöksessä ei ole viitattu rajoituksiin. Virasto pitää tärkeänä, että säännöksessä käytetään samoja sanamuotoja, jotta valvonnan kohde on selkeä. Lisäksi ehdotetussa 3 momentissa mainitaan yksin säännöstelytoimenpiteet-termi. Valvontatehtävästä virasto kiinnittää huomiota, että ehdotetun 147 §:n mukaan valvovalla viranomaisella on oikeus saada valvonnan kohteelta salassapitosäännösten tai muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä valvontatehtävän suorittamiseksi

välttämättömiä tietoja. Virasto korostaa, että edellä mainittu tiedonsaantioikeus ei kohdistuisi sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluun datahubiin tai sähköverkonhaltijoihin, mikä merkitsisi, että sähköön käytön kiellon noudattamisen valvomiseksi viranomaisen tulisi erikseen tiedustella kultakin sähköön käyttäjältä kulutustietoja. Virasto katsookin, että laajoissa käyttökielloissa valvonta vaatisi erittäin paljon viraston resursseja, mutta pitää myös välttämättömänä, että viranomaisen tiedonsaantioikeuksia laajennetaan siltä osin, että viranomainen voi valvonnassa hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti muun muassa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluun jo koottuja sähkönkäyttäjien sähkönkulutustietoja.

Energiavirasto korostaa, että valvonnan tulisi kohdentua sähköön jakelun tai siirron keskeytysten täytäntöönpanon valvontaan, ei yksittäisten sähkönkäyttäjien sähköön käytön kiellon valvontaan. Virasto myös tuo esiin, että ehdotettu lainsäädäntö ei mahdollista virastolle riittäviä toimivaltuuksia keskeytysten taikka kiellon laiminlyöntitilanteissa. Energiaviraston huomauttaa, että ehdotetussa valmiuslaissa ei ole säännöksiä siitä, mitä sähköön käyttäjälle voisi seurata sähköön käytön kiellon rikkomisesta. Sähköön käytön kiellon noudattamatta jättämisen tulisi merkitä esimerkiksi sähköön jakelun tai siirron keskeytystä, mutta ei hallintoviranomaisen raskaita ja jälkikäteisiä valvontakeinoja. Ehdotetussa 127 §:ssä ei määritetä, voisiko verkonhaltija keskeyttää jakelun tai siirron sähköön käyttöpaikkaan tilanteessa, jossa sähköön käytön kieltä ei ole noudatettu. Uhkasakon taikka rangaistussäännösten ei tällä hetkellä ole ehdotettu koskevan ehdotettua säännöstä. Lisäksi uhkasakko yksinään ei ole riittävä valvontakeino, sillä virastolta puuttuu toimivalta antaa velvoittavia päätöksiä, joita uhkasakolla voitaisiin tehostaa. Energiavirasto toteaaakin, että valmiuslaissa ei ole säädetty Energiavirastolle riittäviä valvontakeinoja pykälässä asetetun valvontatehtävän hoitamiseksi. Tiedonsaanti valvottavalta taholta tai tarkastusoikeus eivät sellaisenaan mahdollista valvontatehtävän hoitamista ja jättävät valvontaviranomaisen vaille keinoja saattaa asiantila lainmukaiseksi tarvittaessa. Energiavirasto huomauttaa myös, että sähköön käytön kieltä voi kohdistua hyvinkin suureen joukkoon sähköön käyttäjiä. Energiavirasto pitää myös uhkasakkomenettelyä raskaana ja hitaana toimenpiteenä valvottaessa suurta joukkoa sähkönkäyttäjiä. Yksittäisissä tapauskohtaista harkintaa vaativassa valvonnassa sekä verkonhaltijoiden tehtävien valvonnassa uhkasakkomenettely voisi olla tarkoituksenmukainen tehostuskeino.

Lopuksi virasto kiinnittää huomiota, että sähköön jakelun tai siirron keskeytykset tulee ensisijaisesti olla teknisesti mahdollisia toteuttaa, toteuttamiseen tulee olla normaaliaikana mahdollista varautua riittävällä tavalla esimerkiksi välttämättömien investointien muodossa ja menettelyiden tulee olla teknologianeutraaleja, jotta lain tai perustelujan sanamuodot eivät tule rajoittamaan mahdollisia tulevaisuuden toteutusvaihtoehtoja. Virasto myös korostaa, että varautuminen sähköön jakelun tai siirron keskeytyksiin sekä sähköön käytön kieltä edellyttää, että normaaliaikoina laaditaan valmiita määräysluonnoksia ja harjoitellaan toimivaltuuksien käyttöönottoa.

128 § Sähköön kulutuskiintiö

Energiavirasto ensinnäkin kiinnittää huomioita ehdotetun 128 §:n 1 momentin viimeiseen virkkeeseen, jonka tarkoitus ei ole täysin selvä nyt ehdotetun muotoilun vuoksi. Mistä syystä valtioneuvoston päätös on rajattu ainoastaan viranomaisiin ja yksityisiin yhteisöihin? Virasto myös kiinnittää huomiota kulutuskiintiön sanamuotoon ”viimeisimpänä vastaavana kalenterikuukautena toimitetun sähköön määrän perusteella”. Energiavirasto katsoo, että täsmällisempi muotoilu voisi olla ”edeltävän vuoden vastaavana kalenterikuukautena sähkönkäyttöpaikkaan sähköverkosta otetun sähköenergian määrän perusteella”. Virasto lisäksi pyytää, että lainvalmistelijat harkitsevat vielä

uudelleen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon järjestelmän pakollisuutta. Kulutuskiiintiön määrän tulisi saavuttaa käyttäjät mahdollisimman nopeasti ja kirjepostin kulussa poikkeusolojen aikaan voi olla viivettä. Kulutuskiiintiön suuruuden sähkönkäyttäjä voisi myös tarkistaa verkonhaltijan asiakaspalvelusta puhelimitse.

Energiavirasto katsoo, että ehdotetussa 128 §:n 3 ja 4 momenteissa on suuria haasteita täytäntöönpanon kannalta. Energiavirasto toteaa, että ehdotetut säännökset sisältävät kulutuskiiintiöiden määrittelyn osalta liiaksi tapauskohtaista harkintaa, mikä voi aiheuttaa käytännön toimeenpanolle merkittävää lisäkuormaa ja jota käytettävissä olevilla resursseilla ei ole mahdollista toteuttaa sellaisessa aikataulussa, joka mahdollistaisi säännöksen tavoitteen toteutumisen.

Energiavirasto katsoo, jos poikkeusoloissa on sähköjärjestelmän sähköenergian riittävyyden varmistamiseksi välttämätöntä asettaa sähkön käytölle kulutuskiiintiötä, silloin sääntelyn pitäisi mennä mieluummin sillä näkökulmalla, että huolehditaan sähköjärjestelmän toimivuudesta kokonaisuutena ja kulutuskiiintiöt määritetään mahdollisimman automaattisesti massana yksiselitteisellä laskentakaavalla ilman käyttäjäkohtaista harkintaa. Tapauskohtainen harkinta tulisi mieluummin välttää kokonaan tai siinäkin tapauksessa kiiintiön määrittämisen tulisi perustua kaavamaiseen laskentaan perustuen yksinomaan tiettyihin ennalta esimerkiksi asetustasolla määritettyihin parametreihin.

Ehdotetun 128 §:n 3 momentin mukaan, mikäli 2 momentissa mainittua perustetta ei voida käyttää, asia saatettaisiin Energiaviraston ratkaistavaksi. Ensinnäkin toimeenpanon kannalta on hyvin ongelmallista, että ehdotuksessa ei ole lain tasolla ehdotettu tarkennettavaksi, milloin kyse olisi tilanteesta, jossa 2 momentin perustetta ei voitaisi käyttää. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu muun muassa uudet sähkönkäyttöpaikat, mutta virasto katsoo, että ilman tarkempaa täsmentämistä voisi syntyä merkittävä määrä tilanteita, joissa käyttäjät voisivat ainakin vedota 2 momentissa kuvatun päälaskentatavan käyttökelvottomuuteen, merkittävästi matalampaan kulutuskiiintiöön tai virheeseen. Tällainen tilanne voisi syntyä esimerkiksi silloin, kun edeltävän vuoden vastaava kuukausi on ollut huomattavasti lämpimämpi, lämmitysmuoto on muuttunut taikka asukkaat ja käyttötottumukset ovat muuttuneet. Energiavirasto huomauttaa, että säännöksen perusteella Energiavirastolle voi tulla ratkaistavaksi hyvinkin huomattava määrä yksittäisten sähkönkäyttäjien kulutuskiiintiöiden määrittämistä koskevia tapauksia. Energiavirasto korostaa, että sen resurssit ovat jo normaaliaikana hyvin rajalliset ja erityisesti poikkeusoloissa se ei tulisi kykenemään tekemään tuhansia taikka kymmeniä tuhansia tapauskohtaisia kulutuskiiintiöpäätöksiä etenkään kulutuskiiintiön tarkoituksen edellyttämässä aikataulussa. Energiavirasto kiinnittää myös huomiota, että kulutuskiiintiö on kuukausikohtainen, joten virasto tulkitsee, että sen tulisi kyetä tekemään uusi ratkaisu aina kullekin kuukaudelle käyttöpaikkakohtaisesti. Käsittelyajassa tulee ottaa huomioon myös hallintolain kuulemis- ja selvittämisvelvollisuus. On siten mahdollista, että ehdotettu menettely nyt ehdotetussa muodossa on käytännössä täytäntöönpanokelvoton, kun kulutuskiiintiöt tulisi niiden luonteen vuoksi saada ratkaistuksi mahdollisimman pian kyseiselle kuukaudelle, jotta niillä olisi laissa tarkoitettua ohjaavaa merkitystä.

Energiavirasto tuo myös esiin, että ehdotettu 128 §:n 3 momentissa käytettävä ”vertailukelpoisen kulutuskohteen kulutuksen laskentaperuste” on haasteellinen eikä virastolla, verkonhaltijoilla tai mittausalueen tasevastaavilla ole valmiina tällaista dataa päätöstensä perusteiksi. Säännöksissä ei myöskään ole varmistettu, että tahot saisivat tällaista dataa automaattisesti eri rekistereistä. Yksityiskohtaisen perustelujen mukaan voitaisiin huomioida asunnon koko, sijainti ja asunnon lämmitystapa. Energiavirasto katsoo, että 3 momentissa ehdotetuissa päätöksissä on kyse hyvin tapauskohtaisista arvioinneista, joissa tulisi harkita ja ottaa huomioon kunkin käyttöpaikan

yksittäiset ominaisuudet ja olosuhteet. Lisäksi virasto katsoo, että merkittävyysedellytysten ratkaiseminen ei vähentäisi perusteluissa kuvatulla tavalla tapausten määrää vaan jokaisen tapauksen kohdalla, jotta voidaan selvittää, onko kulutuskiintiö merkittävästi matalampi taikka, onko laskelmassa merkittävä virhe, ratkaiseminen edellyttää kulutuskiintiön tapauskohtaista arviointia ja selvittämistä. Perustelujen mukaan ”merkittävän poikkeaman määrittämisessä voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi virheen absoluuttinen ja prosentuaalinen suuruus, joiden merkitys vaihtelee tapauskohtaisesti.” Energiavirasto siten katsoo, että ehdotetun säännöksen perustelut ovat tältä osin eivät edesauta tehokasta säännöksen toimeenpanoa.

Energiavirasto viittaa myös ehdotetun 128 §:n 4 momentin osalta yllä mainittuun, jossa tapauskohtainen arviointi ja sen perusteet ovat edellä mainituista kohdista vielä tulkinnanvaraisempia. Perusteluissa mainitun ”muun luotettavan selvityksen” osalta viitataan sähkönkäyttöpaikkaan liittyvän loppukäyttäjän antamiin tai Energiaviraston itse hankkimiin tietoihin. Energiavirasto huomauttaa, että loppukäyttäjältä itseltään ei välttämättä saada riittäviä tai lainkaan asian ratkaisemiksi tarvittavia selvityksiä. Lisäksi Energiavirastolle on epäselvää, mitä viraston itse hankkimilla muilla tiedoilla tarkoitettaisiin. Energiavirasto edelleen korostaa, ettei ehdotetulla menettelyllä ole realistista vahvistaa ja ratkaista jopa kuluvaan kuukauden kulutuskiintiötä.

Energiavirasto kiinnittää valvonnan osalta huomiota tässä yhteydessä samaan kuin yllä 127 §:n kohdalla, että ehdotettu lainsäädäntö ei mahdollista virastolle riittäviä valvontatoimivaltuuksia. Uhkasakon taikka rangaistussäännösten ei tällä hetkellä ole ehdotettu koskevan ehdotettua säännöstä. Viraston valvontakeinoiksi on ehdotettu ainoastaan tiedonsaanti- ja tarkastusoikeutta. Laiminlyöntitilanteessa virastolla ei olisi toimivaltuuksia puuttua valvottavan toimintaan. Lisäksi uhkasakko yksinään ei ole riittävä valvontakeino, sillä virastolta puuttuu toimivalta antaa velvoittavia päätöksiä, joita uhkasakolla voitaisiin tehostaa. Energiavirasto toteaaakin, että valmiuslaissa ei ole säädetty Energiavirastolle riittäviä valvontakeinoja tässäkin pykälässä asetetun valvontatehtävän hoitamiseksi. Tiedonsaanti valvottavalta taholta tai tarkastusoikeus eivät sellaisenaan mahdollista valvontatehtävän hoitamista ja jättävät valvontaviranomaisen vaille keinoja saattaa asiantila lainmukaiseksi tarvittaessa.

Lopuksi Energiavirasto ehdottaa lainvalmistelijoille harkittavaksi, että valmiuslain toimivaltuuksiin lisättäisiin mahdollisuus rajata sähkön käytön tehoa. Tehon rajoittamisella on rajaava vaikutus myös sähkön kulutukseen. Tehorajoitus estäisi myös verkkoa kuormittavat yksittäiset kulutuspiikit, jotka keskeytysjakson jälkeen vääjäämättä syntyisivät.

129 § Loppukäyttäjän sähköntoimituksen jaksotetut keskeytykset kulutuskiintiön ylittämisen johdosta

Energiavirasto ensinnäkin kiinnittää huomiota ehdotetun 129 §:n sanamuotoon. Virasto ehdottaa, että ”sähköntoimituksen jaksotetut keskeytykset” muutetaan muotoon ”sähkön jakelun tai siirron jaksotetut keskeytykset”. Toiseksi virasto katsoo, että käytännön täytäntöönpanon kannalta jaksotettujen keskeytysten käyttöpaikkakohtaisuus voi olla haastavaa toteuttaa teknisesti ilman manuaalista työtä. Verkonhaltijoiden resurssit, riippuen poikkeusoloista, voivat olla hyvinkin rajalliset. Energiavirasto myös katsoo, että säännöksessä taikka sen perusteluissa ei ole suotavaa rajata tulevaisuudessa kehittyviä teknisiä ratkaisuja taikka määrittää toteutustapoja turhan yksityiskohtaisesti.

Energiavirasto kiinnittää 129 §:n valvonnan osalta huomiota tässä yhteydessä samaan kuin edellä. Ehdotettu lainsäädäntö ei mahdollista virastolle riittäviä valvontatoimivaltuuksia. UHKASAKON taikka rangaistussäännösten ei tällä hetkellä ole ehdotettu koskevan ehdotettua 129 §:n säännöstä. Viraston valvontakeinoiksi on ehdotettu ainoastaan tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Laiminlyöntitilanteessa virastolla ei olisi toimivaltuuksia puuttua valvottavan toimintaan. Lisäksi uhkasakko yksinään ei ole riittävä valvontakeino, sillä virastolta puuttuu toimivalta antaa velvoittavia päätöksiä, joita uhkasakolla voitaisiin tehostaa. Energiavirasto toteaa jälleen, että valmiuslaissa ei ole säädetty Energiavirastolle riittäviä valvontakeinoja myöskään tässä pykälässä asetetun valvontatehtävän hoitamiseksi. Tiedonsaanti valvottavalta taholta tai tarkastusoikeus eivät sellaisenaan mahdollista valvontatehtävän hoitamista ja jättävät valvontaviranomaisen vaille keinoja saattaa asiantila lainmukaiseksi tarvittaessa.

130 § Kaukolämmön käytön rajoittaminen

Energiavirasto huomauttaa, että 130 §:n osalta ehdotetun säädöksen tekstissä on selkeä virhe ja ristiriita sitä koskevan perustelutekstin kanssa. Ehdotetun 130 §:n 4 momentin mukaan ”Energiavirasto valvoo lämmön myyjiin kohdistuvien 4–5 momentissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista. Kunnat valvovat kulutukseen kohdistuvien 1–3 momentissa tarkoitettujen säännöstelytoimenpiteiden noudattamista.” Ehdotetussa 130 §:ssä ei ensinnäkään ole 5 momenttia ja toisekseen 4 momentissa ei säädetä lämmön myyjiin kohdistuvista velvoitteista vaan valvontatoimivallasta. Pykälää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa sen sijaan todetaan, että Energiavirasto valvoo lämmön myyjiin kohdistuvien 3 momentissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista.

Energiavirasto huomauttaa ehdotetun valvonnan monimutkaisuudesta. Energiavirasto tulkitsee säännöksen siten, että mikäli kunta huomaa, että asiakas ei toteuta riittävästi pykälän 1-2 momentissa tarkoitettuja lämmön kulutukseen kohdistuvia säännöstelytoimenpiteitä, kunta voisi määrätä lämmön myyjiä tekemään kyseiset säännöstelytoimet, jolloin Energiaviraston roolina olisi valvoa, että lämmön myyjät noudattavat ja toimeenpanevat kuntien tekemiä päätöksiä. Ehdotuksen perusteella lämmön myyjiä koskee kaukolämmön käytön rajoittamista koskeva velvoite ainoastaan kuntien tekemien määräysten nojalla ja ainoastaan siinä tapauksessa, kun kunta on todennut, ettei yksittäinen kaukolämmön asiakas ole itse tehnyt riittäviä säännöstelytoimia. Siten lämmön myyjän velvollisuus ja oikeus tehdä lämmön käytön rajoittamistoimia kohdistuisi vain yksittäisiin asiakkaisiin. Energiavirasto esittää jatkovalmistelussa harkittavaksi, että tapauskohtaisesti yksittäisiin lämmön käyttäjiin kohdistuvien lämmön myyjän rajoitustoimien sijaan kaukolämpöyhtiöille tietyin edellytyksin annettaisiin mahdollisuus rajoittaa lämmönjakelua kaikilta asiakkailtaan.

Energiavirasto pitää monimutkaisena tilannetta, jossa toimijalle veloitteen asettaja ja sen toimeenpanon valvoja ovat eri tahot. Lisäksi edellä todetusti lämmön myyjiä koskevat velvoitteet tehdä rajoittamistoimia kohdistuisivat vain yksittäisiin asiakkaisiin. Energiavirasto esittää harkittavaksi, että kunnat myös valvoisivat lämmön myyjille asettamiensa velvoitteiden toimeenpanoa.

Energiavirastolle säädetyn valvontatehtävän osalta virasto toteaa tässä yhteydessä saman kuin edellä. Ehdotettu lainsäädäntö ei mahdollista virastolle riittäviä valvontatoimivaltuuksia. UHKASAKON taikka rangaistussäännösten ei tällä hetkellä ole ehdotettu koskevan ehdotettua säännöstä. Viraston valvontakeinoiksi on ehdotettu ainoastaan tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Laiminlyöntitilanteessa virastolla ei olisi toimivaltuuksia puuttua valvottavan toimintaan. Lisäksi uhkasakko yksinään ei ole

riittävä valvontakeino, sillä virastolta puuttuu toimivalta antaa velvoittavia päätöksiä, joita uhkasakolla voitaisiin tehostaa. Energiavirasto toteaa jälleen, että valmiuslaissa ei ole säädetty Energiavirastolle riittäviä valvontakeinoja myöskään tässä pykälässä asetetun valvontatehtävän hoitamiseksi. Tiedonsaanti valvottavalta taholta tai tarkastusoikeus eivät sellaisenaan mahdollista valvontatehtävän hoitamista ja jättävät valvontaviranomaisen vaille keinoja saattaa asiantila lainmukaiseksi tarvittaessa.

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

Energiavirasto kiinnittää huomiota, että voimassa olevan valmiuslain 42 §:n mukaista maakaasun käytön rajoittamista koskevaa säännöstä ei ole otettu nyt ehdotetun uuden valmiuslain lisätoimivaltuuksiin. Lisäksi virasto korostaa, että vetyyn tai vetyverkkoihin liittyviä lisätoimivaltuuksia ei ole ehdotettu uuteen valmiuslakiin lisättäväksi. Energiavirasto ehdottaa jatkovalmistelussa harkittavaksi, että vety otetaan huomioon jo tässä vaiheessa lisätoimivaltuuksissa, vaikka ala on vielä kehittyvä.

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Energiavirasto kiinnittää lainvalmistelijoiden huomiota viranomaiselle annettuihin valvontatoimivaltuuksiin. Energiavirastoa on useammassa ehdotetun lain lisätoimivaltuutta koskevassa säännöksessä ehdotettu valvovaksi viranomaiseksi. Virasto kuitenkin katsoo, että ehdotetussa valmiuslaissa ei ole riittävällä tavalla huomioitu valvonnan suorittamiseksi tarvittavia valvontatoimivaltuuksia. Useamman lisätoimivaltuuden kohdalla, jossa on ehdotettu säädettäväksi Energiaviraston valvontatehtävästä, ei ole ehdotettu säädettävän esimerkiksi

uhkasakkomenettelystä taikka rikoslain säännöstelyrikoksen soveltuvuudesta. Valvovalla viranomaisella on ainoastaan mahdollisuus pyytää tietoa valvottavalta taholta taikka tehdä tarkastuksia, mutta havaittujen laiminlyöntien johdosta valvovalla viranomaisella ei ole toimivaltuuksia puuttua taikka velvoittaa valvottavaa korjaamaan laiminlyöntiään esimerkiksi velvoittavalla päätöksellä, uhkasakon uhalla taikka muilla seuraamuksilla. Virasto korostaa, että valvonnasta ei voi säätää ilman asianmukaisia ja tehokkaita valvontatoimivaltuuksia. Energiavirasto toteaa edelleen, että uhkasakko yksinään ei myöskään ole riittävä valvontakeino, jos virastolta puuttuu toimivalta antaa velvoittavia päätöksiä, joita uhkasakolla voitaisiin tehostaa. Energiavirasto toteaaakin, että valmiuslaissa ei ole säädetty Energiavirastolle riittäviä valvontakeinoja sille asetettujen valvontatehtävien hoitamiseksi. Tiedonsaanti valvottavalta taholta tai tarkastusoikeus eivät sellaisenaan mahdollista valvontatehtävän hoitamista ja jättävät valvontaviranomaisen vaille keinoja saattaa asiantila lainmukaiseksi mahdollisen laiminlyönnin tai lain rikkomuksen ollessa kyseessä.

Lisäksi Energiavirasto kiinnittää huomiota, että ehdotetun lain 147 §:n mukaan valvovalla viranomaisella on oikeus saada valvonnan kohteelta salassapitosäännösten tai muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä valvontatehtävän suorittamiseksi välttämättömiä tietoja. Virasto kuitenkin korostaa, että tiedonsaantioikeus ei kohdistuisi sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluun datahubiin, mikä merkitsisi, että esimerkiksi sähköön käytön kiellon noudattamiseksi viranomaisen tulisi erikseen tiedustella kultakin sähköön käyttäjältä kulutustietoja. Virasto katsookin, että laajoissa käyttökielloissa valvonta vaatisi erittäin paljon viraston resursseja käytännössä eikä tämä ole käytännössä edes mahdollista, koska virasto ei mitenkään kykene kysymään, saamaan ja käsittelemään vastauksia yksittäisiltä asiakkailta. Virasto pitää myös välttämättömänä, että viranomaisen tiedonsaantioikeuksia laajennettaisiin siltä osin, että viranomaisen voi hyödyntää valvonnassa myös koottuja tietolähteitä. Samoin virasto kiinnittää huomion sähköön kulutuskiintiön määrittämistä koskeviin 128 §:n säännöksiin, joiden mukaan tarvittaessa kulutuskiintiö voitaisiin määrittää vertailukelpoisen kulutuskohteen tietojen perusteella. Perusteluissa on tältä osin viitattu mm. asunnon kokoon, sijaintiin ja asunnon lämmitystapaan. Säännösten tehokas toimeenpano edellyttää jakeluverkonhaltijoilla, tasevastaavilla ja Energiavirastolla on pääsy rekistereihin tarvittavien tietojen saamiseksi. Lisäksi Energiavirasto pyytää varmistamaan jatkovalmistelussa, että myös viranomaisten välillä on tarvittavat tiedonvaihto-oikeudet.

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

Energiavirasto katsoo, että useiden ehdotetussa valmiuslaissa ehdotettujen lisätoimivaltuuksien toimeenpano edellyttää merkittäviäkin valmistelutoimia jo normaalioloissa.

Energiaviraston osalta ehdotus sisältää nykyiseen valmiuslakiin verrattuna merkittävästi lisätehtäviä ja -toimivaltuuksia poikkeusoloissa. Näihin tehtäviin voi sisältyä hyvinkin suurta määrää yksittäisiä energiankäyttäjiä koskevia asioita ratkaistavaksi, mikä ensinnäkin tarkoittaa huomattavia henkilöresurssitarpeita. Mikäli virastolla ei ole mahdollisuutta saada poikkeusoloissa lisähenkilöstöä, näiden lisätehtävien hoitaminen vaikuttaisi väistämättä merkittävästikin muiden viraston tehtävien hoitamiseen. Lisäksi näiden tehtävien tehokas hoitaminen edellyttää mm. täytäntöönpanossa tarvittavien tietojärjestelmien ja prosessien suunnittelua jo ennen poikkeusoloja. Energiavirasto huomauttaa, että poikkeusoloissa ei välttämättä ole aikaa eikä resursseja saatavilla uusien tietojärjestelmien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Energiavirasto esittääkin, että valmistelutoimien rahoittaminen tulisi huomioida määrärahoissa. Määrärahatarve täsmentyy, kun valmiuslaki on lopullisesti säädetty. Tarpeeseen vaikuttavat myös lain nojalla annettavien asetusten sisältö ja niistä tulevat tarkennetut vaatimukset.

Säätämisjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

Energiavirasto katsoo, että Ahvenanmaan energiajärjestelmän erityispiirteitä, erityisesti sähköenergian osalta, ei ole riittävällä tavalla huomioitu nyt ehdotetuissa valmiuslain säännöksissä ja niiden perusteluissa. Energiavirasto huomauttaa, että Ahvenanmaa ei kuulu Manner-Suomen kantaverkkoyhtiö Fingridin järjestelmävastuulla olevaan Suomen sähköjärjestelmään eikä Suomen sähkömarkkinalainsäädäntöä sovelleta Ahvenanmaalla normaalioloissa. Ahvenanmaalla on myös oma Ahvenanmaan viranomaisen nimittämä kantaverkonhaltija Kraftnät Åland Ab. Toisin kuin Manner-Suomi, Ahvenanmaa kuuluu lisäksi sähkömarkkinoilla Ruotsin tarjousalueeseen, ja sen yhteys Manner-Suomen järjestelmä vastaavan kantaverkonhaltija Fingridin kantaverkkoon toimii pääasiassa varayhteytenä. Ahvenanmaalle siirrettävä sähkö on pääosin peräisin Ruotsista.

Energiavirasto lisäksi tunnistaa, että sille ehdotettujen valmiuslain lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoon liittyvät valvontatehtävät tulisivat mahdollisesti Energiaviraston hoidettavaksi myös Ahvenanmaalla. Viraston toimivaltaan eivät normaalioloissa kuulu Ahvenanmaan

valvontatehtävät. Energiavirasto yhtyy näkemykseen, joka on esitetty mietinnön kohdassa 2.2.8.2 (s. 70) viitatus Ahvenanmaa-mietinnön liitteessä 2: ”Toimiva järjestelmä edellyttää sitä, että samat normaalioloissa toimintaa hoitavat viranomaiset hoitavat tehtävät mahdollisimman pitkälle myös kriisin aikana. Valmius on rakennettava normaaliaikana. Kriisiajan johtamista ei voida luovuttaa viranomaisille, joilla ei ole siinä roolia normaalioloissa. Viranomaisten välisten vastuusuhteiden muuttaminen valmiuslakiin perustuvilla toimivaltuuksilla edellyttäisi yhteistä normaaliolojen aikana aloitettua suunnittelua ja tilannekuvaa.”

Energiavirasto katsoo, että siltä osin, kun nyt ehdotetun esityksen myötä Energiavirastolle tulisi valvontatehtäviä liittyen energiasektorin lisätoimivaltuuksien valvontaan Ahvenanmaalla, tämä toimivalta siirrettäisiin Energiavirastolta Ahvenanmaan viranomaiselle sopimusasetuksella. Energiavirastolla ei normaalioloissa ole valvonnan kautta näkyvyyttä Ahvenanmaan olosuhteisiin, toimijakenttään taikka muihin energia-alan valvonnan kannalta olennaisiin seikkoihin, ja siten kyseiset valvontatehtävät olisivat tehtäviä, jotka maakunnan viranomaisten olisi tarkoituksenmukaista hoitaa poikkeusoloissa.

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

Energiavirasto pitää valmiuslain uudistamista tarpeellisena, jotta se nykyistä paremmin tarjoaisi tarvittavat lisätoimivaltuudet poikkeusoloissa tilanteen hallitsemiseksi. Energiavirasto pitää myös tärkeänä, että valmiuslain lähtökohtana on ns. normaalisuusperiaate, jolloin valmiuslain lisätoimivaltuudet ainoastaan täydentäisivät normaaliolojen lainsäädäntöä ja niitä otetaan käyttöön vain siinä tilanteessa, kun tilannetta ei voida hallita normaaliolojen lainsäädännöllä ja toimivaltuuksin. Siten poikkeusoloissakin lähtökohtana on, että normaaliolojen kansallista ja Unionin energiamarkkinalainsäädäntöä sovelletaan ja valmiuslain energiaan liittyviä lisätoimivaltuuksia otetaan käyttöön ainoastaan siinä laajuudessa kuin siihen on tarvetta.

Energiavirasto kuitenkin viittaa edellä yksittäisten lisätoimivaltuuksien kohdalla esittämiinsä huomioihin ja pyytää lainvalmistelijoita ottamaan ne huomioon, jotta valmiuslain säännökset olisivat myös toimeenpantavissa. Erityisesti virasto haluaa kiinnittää huomion siihen, että lainsäädäntö mahdollistaa viranomaisille riittävät valvontatoimivaltuudet ja tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset tiedonsaantioikeudet ja että viranomaisille varmistetaan riittävät resurssit paitsi valmiuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen poikkeusoloissa mutta myös tarvittaviin valmistelutoimiin jo normaaliolojen aikana.

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Energiavirasto

Paananen Antti
Energiavirasto